

RS § 262**Gemensam avsiktsförklaring för regionfiskenetverk**

RS 2020/1071

Regu § 49

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att verka för att behålla upparbetade kontakter med andra kustkommuner i frågor kring yrkesfiske och andra ”blå” näringar under 2020 och 2021, exempelvis genom de i tjänsteskrivelsen nämnda nätverken.
- Avvakta med att underteckna den gemensamma plattformen för nätverket Regiongruppen Småskaligt Yrkesfiske med hänvisning främst till frågan om en generell utflyttning av trålfiskegränsen.

Det svenska yrkesfisket har genomgått dramatiska förändringar de senaste decennierna och de lokala effekterna detta medfört på många kustsamhällen är stora. Den sociala hållbarhetsdimension knytter fisket till det omgivande samhället, till kustsamhällena där fisket bedrivs och till kommunerna som investerar i och driver fiskehamnarna. De senaste åren har ett flertal initiativ lyft fram just de regionala och lokala effekterna av det starkt förändrade yrkesfisket. Minst två nätverk är under bildande. Ett gemensamt krav från nätverken är ett ökat lokalt inflytande över hur våra svenska fiskekvoter fördelas och vilken fiskeflotta Sverige ska ha. På de platser och för de bestånd där så är lämpligt, skulle en regional förvaltning av fisket mycket väl kunna prövas. En regionalisering av yrkesfisket kan dock inte bygga på gemensamma ställningstaganden i alltför hög grad, eftersom det motverkar själva syftet att varje region måste få utforma förslag till lokal förvaltning. Det gäller i hög grad diskussionen om var storskaligt trålningsfiske ska få bedrivas.

Frågorna kring yrkesfiske är komplexa. På Gotland hanteras frågorna i första hand av länsstyrelsen som i sitt regleringsbrev har uppgifter kring ersättningsfrågor, EU-stöd, fisketillsyn, informationsinsatser med mera. Tjänsten som länsfiskekonsulent hanterar även sportfiske, husbehovsfiske och vattenbruk i olika former. Idag har Region Gotland ingen egen kompetens eller stadigvarande bevakning av villkor eller regelverk för yrkesfisket. Enligt uppgift finansierade Region Gotland en del av länsfiskekonsulenttjänsten efter övertagandet av det regionala utvecklingsansvaret på 1990-talet, men delfinansieringen upphörde efter en tid. En del miljöaspekter av yrkesfiske kan sägas ingå i den bevakningen av Östersjöfrågor i vid bemärkelse som Region Gotland gör inom försöksverksamheten Blått centrum (t o m 2021). Det sker också en viss bevakning av förädlingsled, nya produkter, matupplevelser med mera inom ramen för åtagandena i den regionala mat- och livsmedelsstrategin. Tekniska förvaltningen hanterar de rent praktiska hamnfrågorna i de regionägda hamnarna med kvarvarande yrkesfiske. Men som helhet hanterar Region Gotland inte yrkesfiskefrågorna i ett näringslivsperspektiv.

forts

Justerande	Utdragsbestyrkande/namnförtydligande

RS § 262 *forts*

RS 2020/1071

Regu § 49

Både uppdraget 2017 och den politiska plattformen för den nybildade Regiongruppen Småskaligt Yrkesfiske har till stor del samma centrala budskap, nämligen en önskan om en förändrad nationell fiskepolitik. Nätverken vill öka det kommunala respektive regionala inflytandet över exempelvis vem som får fiska, vad man ska få fiska, var och när detta ska få ske samt var man landar fångsten. I ställningstagandena diskuteras att det kustnära, småskaliga fisket måste få hjälp att överleva, och en del av lösningen är att regelverket görs om. Problemet är att det finns få enkla lösningar, inte ens definitionerna är enkla att enas om. Havs- och vattenmyndigheten har konstaterat att ”Det föreligger stora svårigheter i att ta fram en entydig definition av begreppet småskaligt kustnära fiske och /.../ uppgiften inte är görlig såvida inte syftet med definitionen är tydligt klargjort. I ännu högre grad gäller svårigheterna att enas om gemensamma ställningstaganden. Här kommer endast ett av många exempel ges. Regiongruppen Småskaligt Yrkesfiske vill verka för att trålgränsen flyttas från 4 till 12 nautiska mil från baslinjen. Syftet är att skydda bestånden av i första hand strömming. Stora trålare, som fiskar lagligt på sin kvot strax utanför trålgränsen, anses ta upp så mycket strömming att man befävar att inte tillräckligt stora mängder hinner vandra in till kust och skärgårdar för lek och på vägen också bli tillgängliga för det mindre, småskaliga fisket.

På Gotland finns idag endast tre trålare kring 20-35 meters längd. Samtliga är inriktade på strömmings- och skarpsillsfiske ute till havs, s.k. pelagiskt trålfiske i den fria vattenmassan. En flytt av trålgränsen skulle påverka dessa trålares verksamhet negativt, eftersom man oftast trålar i zonen mellan trålgräns och territorialgräns (12 nm-gränsen). Dessutom finns tre-fyra mindre fartyg, som absolut inte skulle vara betjänta av att trålgränsen skulle flyttas ut. De skulle sannolikt få sluta fiska, alternativt gå över till annat fiske, oklart vilket. Problemet är att alltså att en regionalisering av reglerna för yrkesfisket inte kan bygga på gemensamma ställningstaganden i alltför hög grad, eftersom det motverkar själva syftet att varje region måste få utforma förslag till lokal förvaltning. Eftersom regionnätverkets plattform argumenterar för en ”kraftfull nationell och europeisk fiskepolitik i syfte att förhindra utfiskning och säkra god ekologisk status” kan regionstyrelseförvaltningen inte bedöma i vilken grad plattformen samtidigt vill regionalisera förvaltningen. Det är svårt att förena en kraftfull nationell förvaltning med en kraftfull regional dito. Men på de platser och för de bestånd där så är lämpligt, skulle en regional, adaptiv förvaltning av fisket mycket väl kunna prövas.

På Gotland finns idag Fiskeförvaltning Gotland, som samlar representanter för yrkesfiske, sportfiske, husbehovsfiske, fiskevattenägare, länsstyrelsen, naturskyddsföreningen, forskningsinstitutioner samt kustbevakningen. I Fiskeförvaltning Gotland är brukargrupperna centrala och är de enda med rösträtt. Länsstyrelsen har en observatörsroll och således inget huvudansvar. Däremot ingår Länsstyrelsen i Havs- och Vattenmyndighetens beredningsgrupp Syd där man diskuterar frågor kring regional förvaltning.

forts

Justerande		Utdragsbestyrkande/namnförtydligande	

RS § 262 *forts*

RS 2020/1071

Regu § 49

I detta forum blir inspelen från Fiskeförvaltning Gotland viktiga. När det gäller frågan om just regionerna är lämpliga att axla ett ansvar i dessa frågor kan regionstyrelseförvaltningen konstatera att dels har förvaltningen idag få uppdrag knutna till de areella näringarnas primärled överhuvudtaget. Ett ökat kommunalt/regionalt påverkansarbete för den nationella politikens effekter på de areella näringarnas primärled skulle inte rymmas inom befintlig ram. Däremot är insatser för fiskets näringslivsaspekter viktiga. Traditionellt yrkesfiske är beroende av hamnar, bibehållen infrastruktur i dessa och att näringen fortsatt finns med i samhällsplaneringen. Insatser kan göras för nya sätt att odla fisk och andra akvatiska livsmedel och produkter, för lokal forskning kring Östersjöns fiskbestånd samt för fiske som besöksanledning. Region Gotland har möjlighet att göra insatser på alla dessa områden, många med koppling till Gotlands mat- och livsmedelsstrategi respektive besöksnäringsstrategi. Det bör sägas en hel del insatser också har gjorts de senaste åren, bland annat inom "Hållbara Gotland"-satsningen.

När det gäller den fiskeförvaltningen som sådan är regionstyrelseförvaltningens uppfattning att länsstyrelsen är den regionalt mest lämpade myndigheten att hålla samman en på försök mer regionaliserad förvaltning av lämpliga fiskebestånd.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningen 2020-08-06

Justerande	Utdragsbestyrkande/namnförtydligande